

DE GETALENTEERDE MENEER RIPLEY

Van Patricia Highsmith verschijnt ook:

Stille wateren (herziene vertaling, 2021)

Patricia Highsmith

De getalenteerde meneer Ripley

Vertaald door Jean A. Schalekamp

Roman



Uitgeverij De Arbeiderspers
Amsterdam · Antwerpen



First published in 1955
Copyright © 1993 by Diogenes Verlag AG, Zurich
All rights reserved.

Copyright © 1955 Patricia Highsmith
Copyright Nederlandse vertaling © 1956 Jean A. Schalekamp/
BV Uitgeverij De Arbeiderspers, Amsterdam
Revisie vertaling in 2021 door Jan de Wijer
Oorspronkelijke titel: *The Talented Mr Ripley*
Oorspronkelijke uitgave: Coward-McCann, New York, 1955

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt, door middel van druk, fotokopie of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van BV Uitgeverij De Arbeiderspers, Weteringschans 259, 1017 XJ Amsterdam.

Omslagontwerp: Sander Patelski
Omslagillustratie: © Tisha Bell
Portret auteur: Keystone/Picture Alliance
Typografie: Perfect Service, Reeuwijk

ISBN 978 90 295 4311 8 / NUR 302

www.arbeiderspers.nl

Tom wierp snel een blik achter zich en zag de man uit de Green Cage komen. Hij liep zijn kant uit. Tom begon vlugger te lopen. Er viel niet aan te twijfelen dat de man achter hem aan zat. Tom had hem vijf minuten geleden opgemerkt, toen hij vanaf een tafeltje omzichtig naar hem had zitten kijken, alsof hij nog niet helemaal zeker van zijn zaak was, maar wel bijna. Voor Tom had hij er in elk geval zeker genoeg uitgezien om haastig zijn borrel op te drinken, te betalen en weg te gaan.

Op de hoek nam Tom een gebogen houding aan en stak op een drafje Fifth Avenue over. Daar was Raouls bar. Zou hij het wagen er naar binnen te gaan en nog een borrel te nemen? Het noodlot tarten en zo? Of zou hij verder lopen naar Park Avenue en proberen hem in een paar donkere portieken kwijt te raken? Hij ging Raouls bar binnen.

Terwijl hij op zijn gemak naar een vrije plaats aan de bar slenterde, keek hij automatisch om zich heen of er ook iemand was die hij kende. De grote man met het rode haar wiens naam hij steeds weer vergat was er, hij zat met een blond meisje aan een tafeltje. De roodharige man zwaaide naar hem en Toms hand ging slap omhoog om zijn groet te beantwoorden. Hij slingerde zijn been over een kruk en keek uitdagend, en toch met een opvallende achteloosheid, naar de deur.

‘Een gin-tonic graag,’ zei hij tegen de barman.

Was dit het soort man dat ze achter hem aan zouden sturen? Was hij het, was hij het niet, was hij het? Hij zag er helemaal niet als een politiemans of een detective uit. Hij zag eruit als een zakenman, als iemands vader, goed gekleed, goed doorvoed,

grijzend aan de slapen en met iets onzekers over zich. Was dat het soort dat ze op zo'n karweitje uitstuurden, misschien om een praatje met je te beginnen in een bar en dan opeens *béng* – de hand op de schouder, terwijl de andere hand een politiepenning liet zien. 'Tom Ripley, je bent gearresteerd.' Tom keek naar de deur.

Daar kwam hij. De man keek om zich heen, zag hem en keek onmiddellijk een andere kant uit. Hij zette zijn strohoed af en zocht een plaats om de bocht van de bar.

Mijn god, wat wilde hij? Hij was toch zeker geen hómo, dacht Tom voor de tweede keer, maar nu tastte zijn gekwelde brein naar het feitelijke woord en produceerde het alsof het hem beschermen kon, want hij had liever dat de man een homo was dan een politieman. Hij kon tegen een homo eenvoudig 'Nee, bedankt' zeggen, glimlachen en weglopen. Tom schoof verder naar achteren op de barkruk en vermande zich.

Tom zag de man een gebaar van 'even wachten' maken tegen de barman en om de hoek van de bar naar hem toe komen. Daar had je het! Tom staaarde naar hem, volkomen verlamd. Meer dan tien jaar konden ze je toch niet geven, dacht Tom. Misschien vijftien, maar met goed gedrag... Op het ogenblik waarop de lippen van de man zich openden om te spreken, kreeg Tom een pijnsteek van een wanhopige, kwellende spijt.

'Neem me niet kwalijk, bent u misschien Tom Ripley?'

'Ja.'

'Mijn naam is Herbert Greenleaf. De vader van Richard Greenleaf.' De uitdrukking op zijn gezicht had op Tom een nog verwarrender uitwerking dan wanneer hij een pistool op hem gericht had. Dat gezicht was vriendelijk, glimlachend en vol hoop. 'U bent toch een vriend van Richard, niet?'

Nu klikte er iets in zijn brein. Dickie Greenleaf. Een lange blonde knul. Hij had heel wat geld, herinnerde Tom zich. 'O, Dickie Greenleaf. Ja.'

'In elk geval kent u Charles en Marta Schriever. Dat zijn de mensen die me over u verteld hebben, en die zeiden dat u mis-

schien... eh... Als we eens aan een tafeltje gingen zitten?’

‘Ja,’ zei Tom bereidwillig en hij pakte zijn glas op. Hij volgde de man naar een leeg tafeltje achter in de kleine ruimte. Gratie gekregen, dacht hij. Vrij! Niemand was van plan hem te arresteren. Dit ging over iets anders. Wat het ook zijn mocht, het was diefstal of geknoei met de post of hoe ze het ook noemen mochten. Misschien zat Richard op de een of andere manier in de puree. Misschien had meneer Greenleaf hulp nodig, of raad. Tom wist precies wat hij zeggen moest tegen een vader als meneer Greenleaf.

‘Ik was er niet zeker van of u Tom Ripley was,’ zei meneer Greenleaf. ‘Ik had u geloof ik maar één keer gezien. Bent u niet een keer met Richard thuisgekomen?’

‘Ik geloof het wel, ja.’

‘De Schrievers hebben me ook een beschrijving van u gegeven. We hebben allemaal ons best gedaan om u te pakken te krijgen, want de Schrievers wilden dat we elkaar in hun huis ontmoetten. Iemand zei hun dat u weleens naar de Green Cagebar ging. Dit is pas de eerste avond dat ik geprobeerd heb u te vinden, dus ik geloof wel dat ik geluk gehad heb.’ Hij glimlachte. ‘Vorige week heb ik u een brief geschreven, maar die hebt u misschien niet gehad.’

‘Nee, inderdaad.’ Marc stuurde zijn post blijkbaar niet door, dacht Tom. De klootzak. Misschien was er wel een cheque bij van tante Dottie. ‘Ik ben ongeveer een week geleden verhuisd,’ zei Tom nog.

‘O ja, natuurlijk. Wel, in die brief staat niet veel. Alleen dat ik graag eens een babbeltje met u wilde maken. De Schrievers schenen te denken dat u Richard heel goed gekend hebt.’

‘Ik herinner me hem wel, ja.’

‘Maar correspondeert u nu niet met hem?’ Hij keek teleurgesteld.

‘Nee. Ik geloof dat ik Dickie nu al in een paar jaar niet gezien heb.’

‘Hij is al twee jaar in Europa. De Schrievers hadden een heel

hoge dunk van u en dachten dat u misschien wel enige invloed op Richard zou hebben als u hem schrijven zou. Ik wil dat hij thuiskomt. Hij heeft hier zijn verantwoordelijkheden – maar alles wat zijn moeder of ik hem proberen te zeggen negeert hij eenvoudig.’

Tom wist niet wat hij ervan denken moest. ‘Wat hebben de Schrievers nu eigenlijk precies gezegd?’

‘Ze zeiden – ze hebben blijkbaar een beetje overdreven – dat u en Richard heel goede vrienden waren. Ik denk dat ze als vanzelfsprekend aannamen dat u al die tijd met hem correspondeerde. Ziet u, van Richards vrienden ken ik er maar zo weinig.’ Hij wierp een blik op Toms glas, alsof hij hem ten minste een borrel aan had willen bieden, maar Toms glas was nog bijna vol.

Tom herinnerde zich dat hij eens met Dickie Greenleaf naar een cocktailparty bij de Schrievers gegaan was. Misschien waren de Greenleafs meer met de Schrievers bevriend dan hij, en zo was het allemaal aan het rollen gegaan, want hij had de Schrievers niet meer dan drie of vier keer in zijn leven gezien. En de laatste keer, dacht Tom, was die avond toen hij Charley Schrievers inkomstenbelasting voor hem berekend had. Charley was tv-regisseur en hij had volledig in de soep gezeten met zijn freelanceopgaven. Charley vond hem een genie omdat hij zijn belastingaangifte uitgeknoebeld had en tot een lager bedrag gekomen was dan Charley, en op een volkomen wettige manier lager. Misschien had dat Charley ertoe gebracht hem bij meneer Greenleaf aan te bevelen. Als hij hem naar die avond beoordeelde, had Charley meneer Greenleaf misschien verteld dat hij intelligent, evenwichtig en angstvallig eerlijk was, en zeker bereid om iemand een dienst te bewijzen. Dat had hij dan wel een beetje mis gehad.

‘U kent zeker verder niemand die Richard goed kent en een beetje invloed op hem uit zou kunnen oefenen?’ vroeg meneer Greenleaf een beetje zielig.

Buddy Lankenau, dacht Tom, maar Buddy wenste hij zo’n

karweitje niet toe. ‘Het spijt me, nee,’ zei Tom hoofdschuddend. ‘Waarom wil Richard eigenlijk niet thuishkomen?’

‘Hij zegt dat hij liever daar woont. Maar zijn moeder is nu net erg ziek – nou ja, dat zijn familieproblemen. Het spijt me dat ik u daar zo mee lastigval.’ Hij streek met een radeloos gebaar met zijn hand over zijn dunne, keurig gekamde grijze haar. ‘Hij zegt dat hij schildert. Daar steekt natuurlijk geen kwaad in, maar hij heeft geen talent om schilder te zijn. Hij heeft wel een groot talent voor het ontwerpen van boten, als hij er zijn zinnen maar op zette.’ Hij keek op toen een kelner hem aansprak. ‘Een Schotse met soda graag. Dewar’s. Hebt u hem nog niet leeg?’

‘Nee, dank u,’ zei Tom.

Meneer Greenleaf keek Tom verontschuldigend aan. ‘U bent de eerste van Richards vrienden die bereid is om te luisteren. Ze nemen allemaal een houding aan alsof ik me met zijn leven wil bemoeien.’

Dat kon Tom heel goed begrijpen. ‘Ik wou echt dat ik u helpen kon,’ zei hij beleefd. Hij herinnerde zich nu dat Dickie zijn geld van een scheepsbouwmaatschappij kreeg. Kleine zeilboten. Natuurlijk wilde zijn vader dat hij thuishkwam en de familiezaak overnam. Tom glimlachte meneer Greenleaf uitdrukkingloos toe en dronk toen zijn glas leeg. Tom zat op het puntje van zijn stoel, klaar om weg te gaan, maar de teleurstelling aan de overkant van het tafeltje was haast tastbaar. ‘Waar zit hij in Europa?’ vroeg Tom, wie het geen donder kon schelen waar hij zat.

‘In een stadje dat Mongibello heet, ergens ten zuiden van Napels. Hij schrijft me dat er zelfs geen bibliotheek is. Hij verdeelt zijn tijd tussen zeilen en schilderen. Hij heeft er een huis gekocht. Richard heeft zijn eigen inkomen – helemaal niet zo hoog, maar blijkbaar genoeg om er in Italië van te leven. Nou ja, ieder zijn meug, maar ik zie beslist niet wat die plaats voor aantrekkelijks heeft.’ Meneer Greenleaf glimlachte dapper. ‘Kan ik u echt niets aanbieden, meneer Ripley?’ vroeg hij toen de kelner met zijn whisky-soda kwam.

Tom had zin om weg te gaan. Maar hij vond het afschuwelijk die man daar alleen te laten zitten met zijn nieuwe borrel. ‘Graag ja, dank u,’ zei hij, en hij reikte de kelner zijn glas aan.

‘Charley Schriever zei me dat u in verzekeringen zit,’ zei meneer Greenleaf opgewekt.

‘Dat zat ik ook, een tijdje geleden. Ik...’ Maar hij wilde niet zeggen dat hij voor het ministerie van Belastingen en Accijnzen werkte, niet nu. ‘Op het ogenblik zit ik in de boekhoudafdeling van een reclamebureau.’

‘O ja?’

Ongeveer een minuut lang spraken ze geen van beiden. De ogen van meneer Greenleaf rustten op hem met een aandoenlijke, hongerige uitdrukking. Wat moest hij in godsnaam zeggen? Tom had er spijt van dat hij de borrel aangenomen had. ‘Hoe oud is Dickie nu eigenlijk?’ vroeg hij ten slotte.

‘Hij is vijftientig.’

Ik ook, dacht Tom. Dickie leefde daar waarschijnlijk als God in Frankrijk. Een vast inkomen, een huis, een boot. Waarom zou hij thuis willen komen? Dickies gezicht begon wat duidelijker te worden in zijn herinnering: hij had een brede glimlach, blondachtig haar met kroezige golven, een onbezorgd gezicht. Dickie was een man zonder zorgen. Wat deed hijzelf op zijn vijftientigste? Hij leefde van de ene week in de andere. Geen bankrekening. Voor het eerst in zijn leven moest hij smerissen uit de weg gaan. Hij had talent voor wiskunde. Waarom verdomme betaalden ze hem daar dan niet voor, ergens? Het drong tot Tom door dat al zijn spieren zich gespannen hadden, dat het lucifersdoosje in zijn vingers verpletterd, bijna platgedrukt was. Hij was ziek van verveling, godvergeten, godsgloeiend ziek van verveling, verveling, verveling! Hij wou dat hij weer aan de bar zat, op zijn eentje.

Tom nam een grote slok. ‘Ik zal Dickie graag schrijven, als u me zijn adres geeft,’ zei hij snel. ‘Hij zal zich me nog wel herinneren, denk ik. Ik herinner me dat we eens op een weekendfeestje in Long Island waren. Dickie en ik gingen eropuit om

mosselen te zoeken, en die aten we toen allemaal met het ontbijt.' Tom glimlachte. 'Een stel werd er ziek en het was niet zo'n erg goed feest. Maar ik weet nog dat Dickie het er dat weekend over had dat hij naar Europa zou gaan. Dan is hij zeker vertrokken net...'

'Ja, ik herinner het me!' zei meneer Greenleaf. 'Dat was het laatste weekend dat Richard hier was. Ik geloof dat hij me over die mossels vertelde, ja.' Hij lachte nogal luidruchtig.

'Ik ben ook een paar keer in uw flat geweest,' vervolgde Tom, die nu de smaak te pakken kreeg. 'Dickie liet me toen wat scheepsmodellen zien die op een tafel in zijn kamer stonden.'

'Dat is maar kinderwerk!' Meneer Greenleaf straalde. 'Heeft hij u zijn bouwmodellen weleens laten zien? Of zijn tekeningen?'

Dat had Dickie niet, maar Tom zei enthousiast: 'Ja, natuurlijk! Pentekeningen. Er zaten fascinerende bij.' Tom had ze nooit gezien, maar hij zag ze nu voor zich, uiterst nauwkeurige technische tekeningen waar geen lijn en bout en schroef aan ontbrak, hij zag Dickie voor zich, die ze glimlachend voor hem ophield om te bekijken, en hij had er nog een hele tijd mee door kunnen gaan ze tot verrukking van meneer Greenleaf in alle details te beschrijven, maar hij hield zich in.

'Ja, Richard heeft talent in die richting,' zei meneer Greenleaf voldaan.

'Dat zou ik denken,' stemde Tom in. Zijn verving was in een andere versnelling overgegaan. Tom kende de symptomen. Hij had ze soms op feestjes, maar meestal als hij met iemand aan het eten was met wie hij in de eerste plaats al niet had willen eten, en de avond zich hoe langer hoe meer rekte. Nu kon hij, als het moest, misschien nog wel een heel uur langer maniakaal beleefd blijven, voordat er iets in hem tot ontploffing kwam en hem de deur uit deed rennen. 'Het spijt me dat ik nu niet helemaal vrij ben, anders zou ik er graag heen gegaan zijn om eens te kijken of ik Richard zelf niet zou kunnen overhalen. Misschien dat ik dan wel een beetje invloed op hem zou heb-

ben,' zei hij, alleen omdat meneer Greenleaf graag wilde dat hij dat zei.

'Als u dat echt denkt... dat is te zeggen, ik weet niet of u van plan was naar Europa te reizen of niet.'

'Nee, dat ben ik niet.'

'Richard liet zich altijd zo door zijn vrienden beïnvloeden. Als een ander of iemand als u, die hem gekend heeft, een tijdje verlof kon krijgen, dan zou ik zo iemand er zelfs heen sturen om met hem te praten. Dat zou in elk geval meer de moeite waard zijn dan dat ik erheen ging, denk ik. U kunt zeker geen verlof krijgen van die baan die u nu hebt, wel?'

Toms hart sloeg plotseling over. Hij zette een nadenkend gezicht. Het was een mogelijkheid. Iets in hem had het al geroken en was erop afgesprongen zelfs nog voordat zijn brein het in de gaten had gehad. Tegenwoordige baan: nihil. Hij zou trouwens toch wel gauw weg moeten. Hij wilde uit New York weg. 'Het zou kunnen,' zei hij voorzichtig, nog steeds met dezelfde nadenkende uitdrukking op zijn gezicht, alsof hij zelfs nu nog de duizenden kleine banden die hem tegen konden houden aan het overwegen was.

'Als u zou gaan, dan zou ik natuurlijk met genoeg uw onkosten voor mijn rekening nemen, dat spreekt vanzelf. Denkt u werkelijk dat u het klaar zou kunnen spelen? Laten we zeggen: deze herfst?'

Het was al half september. Tom staaarde naar de gouden zegelring met de bijna afgesleten top aan meneer Greenleafs pink. 'Ik denk dat het wel lukken zal. Ik zou het fijn vinden Richard weer eens te zien – vooral als u denkt dat het van nut kan zijn.'

'Dat denk ik zeker! Ik denk wel dat hij naar u zal luisteren. En dan alleen het feit al dat u hem niet zo heel goed kent... Als u hem met sterke argumenten uiteenzet waarom u vindt dat hij thuis moet komen, zou hij weten dat u daar geen egoïstische bijbedoelingen mee hebt.' Meneer Greenleaf leunde achterover in zijn stoel en keek Tom goedkeurend aan. 'Het gekke is

dat Jim Burke en zijn vrouw – Jim is mijn compagnon – vorig jaar, toen ze een cruise maakten, langs Mongibello kwamen. Richard beloofde toen dat hij thuis zou komen zodra de winter begon. Vorige winter. Jim heeft hem opgegeven. Welke jongen van vijftientig luistert er nou naar een oude man van boven de zestig? U zou waarschijnlijk slagen waar we allemaal gefaald hebben!’

‘Ik hoop het,’ zei Tom bescheiden.

‘Nog een borrel misschien? Wat zou u denken van een lekker cognacje?’

Het was al na middernacht toen Tom eindelijk op weg naar huis ging. Meneer Greenleaf had aangeboden hem met een taxi thuis te brengen, maar Tom wilde niet dat hij zag waar hij woonde – in een goor, grauwbrown bakstenen huis tussen Third en Second Avenue met een bordje ‘KAMERS TE HUUR’. In de afgelopen tweeënehalve week had Tom bij Bob Delancey gewoond, een jongeman die hij ternauwernood kende, maar Bob was de enige van Toms vrienden en kennissen in New York die bereid was geweest hem logies te verlenen toen hij geen kamer had. Tom had niemand van zijn vrienden gevraagd naar Bobs huis te komen en hij had zelfs niemand verteld waar hij nu woonde. Het belangrijkste voordeel van Bobs adres was dat hij hier zonder ook maar de geringste kans op ontdekking zijn post voor George McAlpin kon ontvangen. Maar de stinkende wc beneden in de gang, die niet op slot kon, en die smerige eenpersoonskamer die eruitzag alsof hij door duizend verschillende mensen bewoond was geweest, die er alle mogelijke soorten vuil achter hadden gelaten zonder ooit een hand uit te steken om hem schoon te maken, die opzigglijdende stapels *Vogues* en *Harper’s Bazaars* en al die enorme overdreven kommen van rookglas die overal verspreid stonden, vol met een chaos van touwtjes en potloden en sigarettenpeuken en rottend fruit! Bob was freelance etalagedecorateur voor winkels en warenhuizen, maar het enige werk dat hij nu deed was zo nu en dan een karweitje voor antiekzaken aan Third Avenue, en de een of andere antiekzaak had hem als betaling voor het een of ander al die kommen van rookglas gegeven. Tom had zich

geschokt gevoeld toen hij de smerigheid in huis zag, geschokt alleen al omdat het een van zijn kennissen was die zo leefde, maar hij had geweten dat hij daar niet erg lang zou wonen. En nu was meneer Greenleaf op komen dagen. Er kwam altijd wel iets opdagen. Dat was Toms levenswijsheid.

Even voordat hij het bruinstenen trapje op klom, bleef Tom staan en keek naar links en naar rechts. Niets dan een oude vrouw die haar hond uitliet, en een waggelende oude man die van Third Avenue de hoek om kwam. Als er één gewaarwording was waar hij een hekel aan had, was het het gevoel dat hij gevolgd werd, door *wie dan ook*. En de laatste tijd had hij dat gevoel voortdurend. Hij liep snel het trapje op.

De smerigheid deed hem nu een heleboel, dacht hij toen hij de kamer binnenging. Zodra hij een paspoort kon krijgen, vertrok hij naar Europa, waarschijnlijk in een eersteklashut. Stewards die hem van alles brachten zodra hij op een knopje drukte! Zich kleden voor het diner, op zijn gemak een grote eetzaal binnenslenteren, met mensen aan zijn tafel praten als een echte heer! Hij kon zichzelf gelukwensen met de avond, dacht hij. Hij had zich precies op de juiste manier gedragen. Meneer Greenleaf kon onmogelijk de indruk gehad hebben dat hij die uitnodiging om naar Europa te reizen op slinkse wijze losgekregen had. Juist het tegendeel. Hij zou meneer Greenleaf niet in de steek laten. Hij zou al zijn best doen met Dickie. Meneer Greenleaf was zelf zo'n fatsoenlijke kerel dat hij als vanzelfsprekend aannam dat ieder ander mens in de wereld ook fatsoenlijk was. Tom was bijna vergeten dat er nog zulke mensen bestonden.

Langzaam trok hij zijn jasje uit en knoopte zijn das los, en hij observeerde iedere beweging die hij maakte alsof het de beweging van iemand anders was die hij observeerde. Verbaazingwekkend zoveel rechter als hij nu stond, en wat een andere uitdrukking lag er op zijn gezicht. Dit was een van de weinige keren in zijn leven dat hij ingenomen met zichzelf was. Hij stak een hand in Bobs overvolle kast en duwde agressief de kleer-

hangers naar links en naar rechts om plaats voor zijn pak te maken. Toen ging hij naar de badkamer. De oude roestige douche spoot een straal tegen het douchegordijn en een tweede straal kwam in zo'n grillige spiraal naar beneden dat hij hem nauwelijks te pakken kon krijgen om zich nat te maken, maar dat was altijd nog beter dan in de vieze badkuip te gaan zitten.

Toen hij de volgende morgen wakker werd, was Bob er niet, en een blik op zijn bed overtuigde Tom ervan dat hij die nacht niet thuisgekomen was. Tom sprong uit bed, liep naar het tweepits komfoor en zette koffiewater op. Maar beter ook eigenlijk dat Bob die morgen niet thuis was. Hij had geen zin Bob iets over zijn Europese reis te vertellen. Het enige wat die miserabele schooier erin zien zou, was een gratis reisje. En Ed Martin ook, waarschijnlijk, en Bert Visser, en al de andere zwervers die hij kende. Hij zou het aan geen van hen vertellen en hij zou ook niet willen dat iemand hem naar de boot bracht. Tom begon de fluiten. Die avond was hij te eten uitgenodigd in de flat van de Greenleafs aan Park Avenue.

Een kwartier later, gedoucht, geschoren en gekleed in een pak en gestreepte das die, dacht hij, wel een goede indruk zouden maken op zijn paspoortfoto, liep Tom met een kop zwarte koffie in zijn hand door de kamer te ijsberen om op de ochtendpost te wachten. Na de post zou hij naar Radio City gaan om die paspoortkwestie te regelen. Wat zou hij die middag gaan doen? Naar de een of andere kunsttentoonstelling gaan, zodat hij er 's avonds met de Greenleafs over kon babbelen? Of wat aan de weet proberen te komen over Burke-Greenleaf Watercraft, Inc., zodat meneer Greenleaf zou merken dat hij belangstelling voor zijn werk had?

De doffe klap van de brievenbus kwam zwak door het open raam en Tom liep de trap af. Hij wachtte tot de postbode het voortrapje afgelopen had en uit het gezicht verdwenen was, toen pas trok hij de aan George McAlpin gerichte brief uit de rand van de brievenbus waar de postbode hem in gestopt had. Tom scheurde hem open. Er kwam een cheque van hon-

derdnegentien dollar en vierenvijftig cent uit, te betalen aan de Ontvanger der Rijksbelastingen. Brave oude mevrouw Edith W. Superaugh! Betaalde zonder een kik te geven, zelfs zonder telefoontje. Dat was een goed voorteken. Hij liep de trap weer op, verscheurde de enveloppe van mevrouw Superaugh en gooide hem in de vuilnisbak.

Haar cheque borg hij op in een lichtbruine enveloppe die in de binnenzak van een van zijn jasjes in de kast zat. Hiermee kwam zijn totaal aan cheques op achttienhonderddrieënzestig dollar en veertien cent, rekende hij uit zijn hoofd uit. Jammer dat hij ze niet kon innen. Of dat een of andere idioot nog niet met baar geld had betaald, of een cheque op naam van George McAlpin had uitgeschreven, maar tot nu toe was dat nog niet gebeurd. Tom had een bankloperidentiteitskaart die hij eens ergens gevonden had, met een verlopen datum erop, die hij altijd kon proberen te veranderen, maar hij was bang dat hij het niet klaar zou spelen er de cheques mee te innen, zelfs niet met een vervalste machtiging voor wat voor bedrag ook. Dus kwam het eigenlijk alleen maar op een practical joke neer. Een goed, eerlijk tijdverdrijf. Hij stal geld van geen enkel mens. Voordat hij naar Europa ging, dacht hij, zou hij de cheques vernietigen.

Er stonden nog zeven gegadigden op zijn lijst. Waarom er niet nog eentje proberen in die laatste tien dagen voor hij vertrok? Toen hij de vorige avond naar huis liep nadat hij met meneer Greenleaf gesproken had, had hij gedacht dat als mevrouw Superaugh en Carlos de Sevilla betaalden, hij het er verder bij zou laten. Meneer de Sevilla had nog niet betaald – hij had een telefoontje nodig om hem eens flink de stuipen op het lijf te jagen, dacht Tom – maar met mevrouw Superaugh was het zo makkelijk gegaan dat hij in de verleiding kwam er nog *eentje* te proberen.

Tom haalde een lichtpaarse doos met postpapier uit zijn koffer in de kast. Er lagen nog een paar velletjes postpapier in de doos en daaronder een hele stapel met allerlei formulieren die hij van het belastingkantoor had meegenomen toen hij daar

een paar weken geleden als magazijnbediende gewerkt had. Helemaal onderaan lag zijn lijst met gegadigden – zorgvuldig uitgekozen mensen die in de Bronx of in Brooklyn woonden en er niet zoveel voor zouden voelen het kantoor in New York een persoonlijk bezoek te brengen, kunstenaars en schrijvers en freelance mensen die geen loonbelasting betaalden en die zo tussen de zeven- en twaalfduizend per jaar verdienden. In die categorie, dacht Tom, namen de mensen maar zelden professionele belastingconsulenten in dienst om hun aanslagen te berekenen, terwijl ze toch genoeg geld verdienden om er logischerwijs van beschuldigd te kunnen worden dat ze een fout van twee- of driehonderd dollar in hun opgaven gemaakt hadden. Het waren William J. Slatterer, journalist; Philip Robillard, musicus; Frieda Hoehn, illustratrice; Joseph J. Gennari, fotograaf; Frederick Reddington, kunstenaar; Frances Karnegis – Tom had zo'n idee dat Reddington weleens een goeie zou kunnen zijn. Hij was striptekenaar. Waarschijnlijk wist hij van voren niet of hij van achteren leefde.

Hij zocht twee formulieren uit waar 'KENNISGEVING VAN FOUTIEVE BEREKENING' op stond, stak er een carbonnetje tussen en begon snel de gegevens onder Reddingtons naam op zijn lijst over te tikken. Inkomen: \$ 11.250. Ontheffingen: 1. Aftrek: \$ 600. Credit: nihil. Remise: nihil. Interest: (hij aarzelde even) \$ 2,16. Debetsaldo: \$ 233,76. Toen nam hij een vel schrijfmachinepapier met het adres van het ministerie van Belastingen en Accijnzen aan Lexington Avenue van zijn voorraadjie in de map met carbonpapier, schrapte het adres met één schuine streep van zijn pen door en tikte eronder:

Geachte Heer,

Als gevolg van een overmaat aan werk in ons officiële kantoor aan Lexington Avenue dient uw antwoord gezonden te worden aan:

Afdeling Verrekeningen

Ter attentie van George McAlpin

187 E. 51 Street
New York 22, New York.

Met dank,
Ralph F. Fischer
Alg. dir. afd. Verr.

Tom ondertekende de brief met een krullerige, onleesbare handtekening. De andere formulieren borg hij op voor het geval dat Bob plotseling thuis zou komen, en toen nam hij de telefoon op. Hij had besloten meneer Reddington maar vast een kleine por te geven. Inlichtingen gaf hem het nummer van meneer Reddington en hij draaide het. Meneer Reddington was thuis. Tom zette in het kort de situatie uiteen en drukte er zijn verbazing over uit dat meneer Reddington de kennisgeving van de afdeling Verrekeningen nog niet ontvangen had.

‘Die had toch al een paar dagen geleden verzonden moeten zijn,’ zei Tom. ‘U zult hem beslist morgen krijgen. We zijn hier de laatste tijd zo overstelpt met werk.’

‘Maar ik heb mijn belasting betaald,’ zei de verschrikte stem aan het andere eind van de lijn. ‘Het waren allemaal...’

‘Dit soort dingen kan weleens voorkomen, ziet u, als het inkomen op freelancebasis verdiend wordt zonder dat er loonbelasting afgehouden wordt. We hebben uw aangifte uiterst zorgvuldig doorgenomen, meneer Reddington. Er is geen vergissing mogelijk. En we zouden niet graag loonbeslag bij de firma of de agent voor wie u werkt laten leggen...’ Hier grinnikte hij even. Een vriendelijk, persoonlijk gegrinnik verrichtte meestal wonderen. ‘...maar dat zullen we toch moeten doen als u niet binnen achtenveertig uur betaalt. Het spijt me dat de kennisgeving u nog niet bereikt heeft. Zoals ik al zei, we zijn hier de laatste tijd...’

‘Is er daar iemand met wie ik erover praten kan als ik zelf kom?’ vroeg meneer Reddington bezorgd. ‘Dat is wel verdomd veel geld!’

‘Ach ja, zo iemand is er natuurlijk wel.’ Toms stem werd op

dat punt altijd wat gezelliger. Hij klonk nu als een joviale oude kerel van even in de zestig, die misschien wel zo geduldig als wat zou kunnen zijn als meneer Reddington zelf kwam, maar die nog voor geen rooie cent toe zou geven, hoe meneer Reddington ook mocht praten en uitleggen. George McAlpin vertegenwoordigde het ministerie van Belastingen en Accijnzen van de Verenigde Staten van Amerika, dus. ‘U kunt natuurlijk met mij praten,’ zei Tom lijsig, ‘maar er is hier absoluut geen sprake van een vergissing, meneer Reddington. Ik wil u alleen maar uw tijd niet laten verliezen. U kunt natuurlijk altijd komen als u wilt, maar ik heb hier al uw papieren in mijn hand.’

Stilte. Meneer Reddington was beslist niet van plan hem ook maar iets over die papieren te vragen, omdat hij waarschijnlijk niet eens wist waar hij dan mee beginnen moest. Maar als meneer Reddington hem vragen zou nu eens uit te leggen waar het eigenlijk allemaal om ging, dan had Tom een hele hoop poespas bij de hand over netto-inkomen tegen vermeerderd inkomen, debetsaldo tegen inkomensberekening, interest ad zes procent 's jaars vanaf de vervaldatum van de belasting tot het moment van betaling op ieder debetsaldo voorkomend op het oorspronkelijke belastingaangifteformulier, en dat kon hij allemaal debiteren met een trage stem die even onverstoorbaar voortging als een Shermantank. Tot nu toe had niemand erop gestaan persoonlijk te komen om er meer van te horen. Meneer Reddington was ook al aan het terugkrabbelen. Tom kon het horen aan de stilte.

‘Goed dan,’ zei meneer Reddington op een toon alsof hij in elkaar stortte. ‘Ik zal die kennisgeving lezen als ik hem morgen krijg.’

‘Uitstekend, meneer Reddington,’ zei hij, en hij hing op. Tom bleef nog een tijdje zitten giechelen, de palmen van zijn magere handen tussen zijn knieën tegen elkaar gedrukt. Toen sprong hij op, zette Bobs schrijfmachine weer weg, kamde zijn lichtbruine haar keurig voor de spiegel en ging op weg naar Radio City.